

Gruzi?scy Jezydzi

Gruzi?scy Jezydzi. Specyfika diaspory i jej relacje z irack? ojczyzn?

Celem przedsi?wzi?cia jest napisanie pierwszej monografii, w j?zyku angielskim, na temat jezydzkiej diaspory w Gruzji, obejmuj?cej m.in. opisy historii migracji Jezydów z Iraku na Po?udniowy Kaukaz, tutejszych ?wi?t i praktyk religijnych, dzia?alno?ci kulturalnej, to?samo?ci etnicznej, list? jezydzkich plemion zamieszkuj?cych Gruzj? oraz map? zamieszkiwanych terenów.

Przydatne informacje

Nazwa Programu: [Opus](#) [1]

?ród?o Finansowania: [Narodowe Centrum Nauki](#) [2]

Nr grantu: UMO-2019/33/B/HS2/00397

Nr wewn?trzny UW: 501-D131-66-0006244

Kierownik grantu: dr Artur Rodziewicz

Termin rozpocz?cia: 02-03-2020

Termin zako?czenia: 28-02-2023

Planowane przedsi?wzi?cie jest naturaln? kontynuacj? moich dotychczasowych bada? po?wi?conych kulturze Jezydów. Jezydzi wywodz? si? z terenów irackiego Kurdystanu. Ich pocz?tki si?gaj? co najmniej XII wieku, kiedy powsta?o tu muzu?ma?skie bractwo religijne Adawija, które z czasem przyj??o posta? teokratycznej wspólnoty podzielonej na trzy endogamiczne kasty, podporz?dkowanej w?adzy ?wieckiej 'Ksi?cia' oraz duchowej 'Ojca Szejchów'. Sk?ada?o si? ono g?ównie z Kurdów, Arabów i Asyryjczyków. Jego za?o?yciel, Adiibn Musafir, wywodz?cy si? z arabskiego rodu Umajjadów, by? dalekim krewnym kalifa Jezyda ibn Muawiji. Jezydzi wierz?, ?e zarówno Adi, jak i Jezyd s? wcieleniami pierwszego z siedmiu Bo?ych anio?ów, Anio?a Pawia (Tawûsî Melek) i wszystkim tym trzem postaciom oddaj? religijn? cze??. Tutaj tkwi przyczyna prze?ladowa? Jezydów, których do?wiadczaj? od stuleci. Muzu?manie uznaj? bowiem Anio?a Pawia za to?samego z Szatanem, a Jezyda ibn Muawij? za wroga islamu i morderc? przywódcy szyitów, Hosejna. Oskar?enia i prze?ladowania trwaj? do dzi? i sprawiaj?, ?e wsz?dzie, gdzie ?yj? Jezydzi, zmuszeni s? do wyj?tkowej ostro?no?ci w kontaktach z innowiercami. W wyniku prze?ladowa?, wielu Jezydów by?o zmuszonych albo do przyj?cia islamu albo do ucieczki ze swych ojczystych terenów. Z tego powodu cz??? Jezydzkich plemion migrowa?a na tereny pogranicza turecko-armia?skiego i dalej – do Armenii, a nast?pnie do Gruzji, gdzie zacz?li si? osiedla? pocz?wszy od XIX w. W odró?nieniu jednak od Jezydów zamieszkuj?cych Armeni?, osiedlali si? g?ównie w stolicy (Tbilisi), a nie poza miastami, i odrzucili dotychczasowy pasterski tryb ?ycia. Zapominali swój j?zyk i obyczaje i stawali si? cz?onkami wielokulturowej metropolii. Zgodnie z zasadami religijnymi, Jezydom nie wolno by?o pos?ugiwa? si? pismem, tote? wiedza religijna oraz twórczo?? poetycka przekazywana by?a przez stulecia wy??cznie drog? ustn?. Do z?amania tego zakazu na szerok? skal? dosz?o dopiero na pocz?tku XX w. na terenach podporz?dkowanego Sowietom Zakaukazia, gdzie Jezydzi szukali schronienia przed prze?ladowaniami ze strony Imperium Osma?skiego. Tutejsi Jezydzi w??czyli si? w ?ycie kulturalne i zacz?li publikowa? w?asne czasopisma i ksi??ki. Kosztem odrzucenia dotychczasowej tradycji, w??czali si? w ?ycie naukowe. Trójka zas?u?onych gruzi?skich orientalistów (prof. Lamara Paszajewa, prof. Kerim Amojew, prof. Kerim Ankosi) wywodzi si? w?a?nie z pierwszego pokolenia jezydzkich akademików dzia?aj?cych w Gruzji. Do XX w. literatura na temat Jezydów tworzona by?a wy??cznie przez nie-Jezydów, a g?os ich samych pomijano. Mam nadziej?, ?e planowana monografia pozwoli uczyni? ich histori? szerzej znan?, a zw?aszcza przyczyni si? do wype?nienia luki w literaturze ?wiatowej na temat jezydzkiej diaspory w Gruzji. Pomimo tego, ?e zwi?zki Jezydów z Gruzj? mo?na datowa? ju? na XVIII w., oraz ?e lokalne jezydzkie legendy wskazuj? nawet na XII w., to nie po?wi?cono dot?d Jezydzkiej diasporze w Gruzji ani jednej monografii. Tymczasem zas?uguje ona na szczególn? uwag?, jako ?e wykszta?ci?a w?asn? specyfik? i rytua?y religijne oraz sta?a si? wa?nym o?rodkiem intelektualnym dla ca?ego jezydyzmu. W chwili obecnej Jezydzi w Gruzji, w

odróżnieniu od najbliższych im Jezydów ormiańskich, przeżywają odrodzenie religijne. W Tbilisi funkcjonuje sanktuarium, Duchowa Rada Jezydów, jezydzkie archiwum oraz Akademia jezydzkiej teologii – pierwsza na świecie jezydzka instytucja, której celem jest nauczanie Jezydów niespisanych dotąd zasad ich religii oraz prace nad ich kodyfikacją. Wszystkie te instytucje działają w pełnym porozumieniu z macierzystym ośrodkiem Jezydów w Iraku. Badania, które zamierzam przeprowadzić (głównie wśród Jezydów gruzińskich) można określić jako interdyscyplinarne, wykorzystując metody charakterystyczne dla antropologii kultury (obserwację, wywiady), historii (badania źródła) i orientalistyki (analiza językowa). Powstała w oparciu o nie monografia, poza zebraniem cennej wiedzy etnograficznej, pozwoli także na zapoznanie się z rozwiązaniami, które wypracowali Jezydzi na przestrzeni wielu lat, celem adaptacji w środowisku o odmiennej kulturze, co nie jest bez znaczenia wzięwszy pod uwagę współczesne problemy, jakie napotykają kurdyjscy i jezydscy emigranci w Europie Zachodniej. Planowana monografia może być cennym źródłem wiedzy nie tylko dla kurdologów, etnografów, etnologów i historyków, zwłaszcza historyków Kaukazu oraz historyków religii, lecz także dla socjologów, badaczy diaspor oraz organizacji zajmujących się kwestią uchodźców i wielokulturowości. Moje badania mogą się stać znaczącym wkładem w rozpowszechnianie wiedzy o Jezydach, którzy od stuleci padają ofiarami pogromów z powodu przekłamań na ich temat. Brak tej wiedzy doszedł do skutku niedawno podczas ludobójstwa dokonanego na Jezydach w Iraku, opisanego przez ocalałą z zagłady Nadię Murad (laureatkę Pokojowej Nagrody Nobla). Obraz Jezydów w oczach innowierców zależy w dużym stopniu od upowszechniania pozbawionej uprzedzeń wiedzy, której źródłem jest przede wszystkim wsłuchanie się w ich własny głos.

Powiązane materiały [International Journal of Yezidi Studies](#) [3]

[Eros and the Pearl](#) [4]

[Rozmowa z dr A. Rodziewiczem nt. jezydów](#) [5]

[Od ortopraksji do ortodoksji](#) [6]

[Festiwal Nauki 2022 w IEiAK](#) [7]

Source URL: <https://www.etnologia.uw.edu.pl/en/node/5920>

Links

[1] <https://www.ncn.gov.pl/ogloszenia/konkursy/opus17>

[2] <https://www.ncn.gov.pl/>

[3] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/en/news/international-journal-yezidi-studies>

[4] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/en/publications/eros-and-pearl>

[5] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/en/node/6573>

[6] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/en/node/6335>

[7] <https://www.etnologia.uw.edu.pl/en/node/6488>